

УДК 502.7 + 581.55 (477)

К.М. Данилюк

АНАЛІЗ СИСТЕМАТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ФЛОРИ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ „НАДСЯНСЬКИЙ”

Данилюк Е.Н. Анализ систематической структуры флоры регионального ландшафтного парка „Надсянский” // Науч. зап. Гос. природоведч. музея. – Львов, 2008. – Вып. 24. – С. 89-98.

Приведены результаты систематического анализа флоры сосудистых растений РЛП “Надсянский”. Согласно данным, полученным в результате полевых исследований, в спонтанной флоре парка насчитывается 631 таксон сосудистых растений, принадлежащих к 311 родам, 87 семействам и 5 отделам, а также дана оценка уровня региональной репрезентативности флоры парка.

Danylyuk K. The systematic analysis of vascular plants flora of Nadsyansky Regional Landscape Park // Proc. of the State Nat. Hist. Museum. – Lviv, 2008. – 24. – P. 89-98.

The results of systematic analysis of vascular plants flora of Nadsyansky Regional Landscape Park is presented. According to field investigations the native flora of park include 631 species 311 genera 87 families and 5 divisions. The estimation of the level of regional representativeness of the park flora's is given.

Регіональний ландшафтний парк „Надсянський” (РЛПН), площею 19428 га, займає південно-західну частину Турківського р-ну Львівської обл. і є складовою Міжнародного біосферного заповідника „Східні Карпати” (рис. 1).

У фізико-географічному відношенні РЛПН розташований у північно-західній частині Українських Карпат, на північно-східному макросхилі Карпатської гірської системи. Згідно удосконаленої схеми фізико-географічного районування України [13], територія парку знаходиться в межах Вододільно-Верховинської області, Турківсько-Опорецького району; у геоморфологічному відношенні – в межах Вододільно-Верховинської геоморфологічної області, у районі Стрийсько-Сянської верховини, Кросненської тектонічної зони [7, 24, 25]; згідно схеми флористичного поділу Українських Карпат [3] – в межах флористичного району Східні Бескиди й низькі полонини.

Парк репрезентує низькогірні ландшафти (640-951 м н.р.м.) поясу букових лісів [7] Стрийсько-Сянської верховини із буковими, хвойними та мішаними лісами, ділянками вторинних лук, населеними пунктами (у селах мешкає близько 9000 жителів) та орними землями. На сьогодні ліси та лісовкриті землі займають 51,6%, сільськогосподарські угіддя – 42,9% площі парку.

Флора вищих судинних рослин території РЛПН раніше ніким не досліджувалася. Окремі фрагментарні дані про флору були наведені у нечисленних працях, зокрема В.І. Чопика [26, 28] й О.М. Підгребельної [15], а в гербарії Державного природознавчого музею НАН України (LWS) наявні лише поодинокі зразки, зібрані з цієї території В.П. Ткачиком.

Метою досліджень було здійснити аналіз систематичної структури флори вищих судинних рослин РЛПН на базі інвентаризаційних даних, зібраних під час польових досліджень (2005-2007 рр). Також, на основі отриманих даних, з'ясувати належність флори РЛПН до вищих флористичних об'єднань, провести порівняльний аналіз

флори РЛПН із флорами сусідніх парків, що входять до складу МБЗ „СК” (Бещадський Парк Народовий (БПН), Ужанський національний природний парк (УНПП), визначити ступінь репрезентативності флори РЛПН для низькогірних ландшафтів флористичного району Східні Бескиди й низькі полонини.

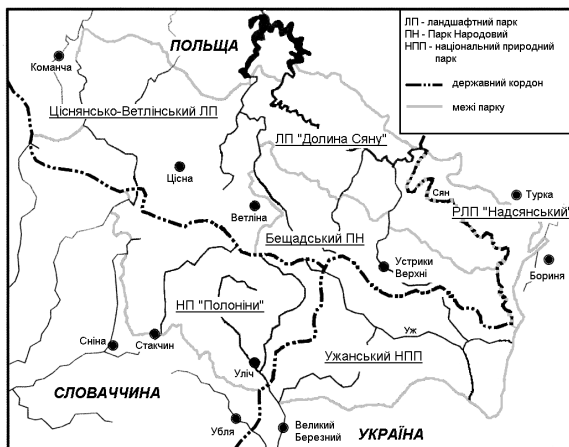

Рис. 1. Міжнародний біосферний заповідник „Східні Карпати”.

Матеріали та методика досліджень

Для складання конспекту флори вищих судинних рослин РЛПН використано матеріали польових досліджень, проведених у 2005-07 рр. (збори знаходяться в гербарії LWS). Дослідження флори вели маршрутним методом, збір та опрацювання матеріалу зроблено відповідно до загальноприйнятих методик [16]. Гербарні зразки визначено традиційним порівняльно-морфологічним методом з використанням відповідної літератури [3, 8-10, 14, 36]. Окремі таксономічно складні роди: *Alchemilla*, *Aconitum*, *Senecio*, визначено згідно останніх систематичних опрацювань [5-7, 35]. Список судинних рослин складено за системою А.Л. Тахтаджяна (1987). Номенклатуру таксонів прийнято згідно *Flora Europaea* (1964-1993) зі змінами Л.О. Тасенкевич [17]. Для опрацювання систематичної структури флори використано метод порівняльного аналізу флор, розроблений у працях О.І. Толмачова [20-22], В.М. Шмідта [30-32], Б.О. Юрцева [33, 34], Л.І. Малишева [11, 12].

Результати досліджень

Систематична структура флори. Інвентаризація видового складу флори дає уявлення про загальну чисельність видів і про їхній розподіл між родами та іншими вищими систематичними категоріями, що прийнято називати систематичною структурою флори [20].

Згідно даних інвентаризації, спонтанна флора парку складається із 631 таксону (що становить 31,6% флори Українських Карпат – 1997 види) [18], які належать до 311 родів, 87 родин та 5 відділів. Такі показники, як кількість видів, родів і родин,

властивих певній флорі, а також кількість (або відсоток) цих таксонів у складі крупніших систематичних груп рослин, характеризують флористичне багатство будь-якої території і у цьому сенсі мають незаперечну самостійну цінність [32]. Загальна чисельність видів у флорі значною мірою залежить від площі досліджуваної території. Більш сталий (менш залежний від просторових співвідношень) характер мають кількісні співвідношення між видовим і родовим складом флор, що виражаються середнім числом видів, які припадають на кожну родину флори [20]. Співвідношення між середньою кількістю родин, родів і видів у флорі РЛПН становить 1:3,6:7,2, а середня кількість видів у роді – 2,03. У флорі РЛПН на частку судинних спорових та голонасінних припадає лише 3,8% (24 таксони), найбільша кількість видів та підвидів належить до покритонасінних – 96% (з них на дводольні припадає 76%, а на однодольні – 20%). Таке відсоткове співвідношення між вищими таксономічними одиницями близьке до аналогічних показників флори Українських Карпат [18], що ілюструє таблиця 1.

Таблиця 1

Розподіл вищих таксономічних груп у флорі РЛПН

Ранг та назва таксону	Види та підвиди	
	Кількість	%
Divisio <i>Lycopodiophyta</i>	9	0,45
Classis <i>Lycopodiopsida</i>	3	0,47
Divisio <i>Equisetophyta</i>	9	0,45
Classis <i>Equisetopsida</i>	6	0,95
Divisio <i>Polypodiophyta</i>	38	1,9
Classis <i>Polypodiopsida</i>	10	1,58
Divisio <i>Pinophyta</i>	10	0,5
(<i>Gymnospermae</i>)	5	0,79
Classis <i>Pinopsida</i>		
Divisio <i>Magnoliophyta</i>	1931	96,7
(<i>Angiospermae</i>)	607	96
Classis <i>Magnoliopsida</i>	1486	74,4
	481	76
Classis <i>Liliopsida</i>	445	22,3
	126	20,0
Разом	1997	100
	631	

Примітки: у чисельнику наведені показники для Українських Карпат [18], у знаменнику – для РЛПН.

Суттєві риси систематичної структури флори виявляються при аналізі 10 провідних за кількістю видів родин [20, 27, 29, 32, 34]. Такі спектри показують також належність регіональної флори до надрегіональних флористичних об'єднань [22], що має теоретичне й практичне значення.

Десять провідних родин флори РЛПН налічують 362 види і підвиди, що становить 57,2% від загальної кількості видів. Усі ці родини мають високий рівень родового багатства.

Таблиця 2

Провідні родини флори Українських Карпат та РЛПН

Українські Карпати				РЛПН			
Назва родини	К-сть видів	%	Місце	Назва родини	К-сть видів	%	Місце
<i>Compositae</i>	306	15,3	1	<i>Compositae</i>	92	14,6	1
<i>Gramineae</i>	158	7,9	2	<i>Gramineae</i>	52	8,2	2
<i>Rosaceae</i>	131	6,6	3	<i>Rosaceae</i>	34	5,4	3
<i>Cyperaceae</i>	110	5,5	4	<i>Leguminosae</i>	30	4,8	4-5
<i>Scrophulariaceae</i>	92	4,6	5	<i>Cruciferae</i>	30	4,8	4-5
<i>Ranunculaceae</i>	84	4,2	6	<i>Cyperaceae</i>	28	4,4	6
<i>Leguminosae</i>	81	4,1	7	<i>Scrophulariaceae</i>	26	4,1	7-8
<i>Cruciferae</i>	70	3,5	8	<i>Labiatae</i>	26	4,1	7-8
<i>Labiatae</i>	60	3,0	9	<i>Ranunculaceae</i>	24	3,8	9
<i>Umbelliferae</i>	57	2,9	10	<i>Caryophyllaceae</i>	19	3,0	10
Всього	1149	57,6		Всього	362	7,2	

Порівняльний аналіз спектрів провідних родин флори Українських Карпат та флори РЛПН (табл. 2) дозволив виявити, що:

- однаковими у родинному спектрі обох флор є 9 родин, різняться спектри лише родинними, що посідають десяте місце: у флорі РЛПН родина *Caryophyllaceae* посуває родину *Umbelliferae*, що стоїть на десятому місці у флорі Українських Карпат, на одинадцяте. Це не викликає подиву, оскільки родина гвоздичних входить у першу десятку провідних родин флори Східних Карпат [19];
- перші три місця в обох флорах займають родини *Compositae*, *Gramineae*, *Rosaceae*. Родина *Leguminosae* піднімається із сьомого місця у флорі Українських Карпат на четверте у флорі парку, *Cruciferae* – із восьмого місця на п'яте, що пояснюється наявністю у флорі парку значної частки адвентивних таксонів – 16 (53%) з 30 видів – у хрестоцвітних та 12 видів з 31 (38,7%) – у бобових. Проте слід зазначити, що ці ж місця хрестоцвіті та бобові посідають у родинному спектрі флори Східних Карпат [19];
- нижчі позиції таких бореальних родин як *Cyperaceae* та *Ranunculaceae* у флорі РЛПН, порівняно з флорою Українських Карпат, свідчать про значно слабшу роль бореальних елементів у флорі парку. Цей факт можна пояснити низькогірним розташуванням РЛПН. Видове багатство решти родин представлено у таблиці 3.

Багатство родин визначається також кількістю родів, що їх складають. Найчисленнішими за кількістю родів у флорі парку є родини *Compositae* (48 родів), *Gramineae* (28 родів), *Cruciferae* (18 родів), *Rosaceae* (16 родів), *Labiatae* (15 родів) (табл. 4).

Таблиця 3

Родини флори регіонального ландшафтного парку „Надсянський”

Кількість таксонів	Назва родин
17	<i>Umbelliferae</i>
14	<i>Polygonaceae</i>
13	<i>Juncaceae</i> , <i>Onagraceae</i>
12	<i>Orchidaceae</i>
11	<i>Salicaceae</i>
10	<i>Boraginaceae</i> , <i>Rubiaceae</i>
9	<i>Liliaceae</i>
8	<i>Ericaceae</i>
7	<i>Euphorbiaceae</i>
6	<i>Campanulaceae</i> , <i>Caprifoliaceae</i> , <i>Equisetaceae</i> , <i>Geraniaceae</i>
5	<i>Primulaceae</i> , <i>Pyrolaceae</i> , <i>Violaceae</i> ,
4	<i>Betulaceae</i> , <i>Dipsacaceae</i> , <i>Guttiferae</i> , <i>Pinaceae</i> , <i>Valerianaceae</i> ,
3	<i>Aceraceae</i> , <i>Balsaminaceae</i> , <i>Convolvulaceae</i> , <i>Dryopteridaceae</i> , <i>Fagaceae</i> , <i>Gentianaceae</i> , <i>Grossulariaceae</i> , <i>Lycopodiaceae</i> , <i>Oleaceae</i> , <i>Papaveraceae</i> , <i>Plantaginaceae</i> , <i>Polygalaceae</i> , <i>Woodsiaceae</i> ,
2	<i>Amaryllidaceae</i> , <i>Araceae</i> , <i>Chenopodiaceae</i> , <i>Crassulaceae</i> , <i>Iridaceae</i> , <i>Potamogetonaceae</i> , <i>Solanaceae</i> , <i>Thelypteridaceae</i> , <i>Thyphaceae</i> , <i>Urticaceae</i>
1	<i>Adoxaceae</i> , <i>Alismataceae</i> , <i>Apocynaceae</i> , <i>Aristolochiaceae</i> , <i>Blechnaceae</i> , <i>Callitrichaceae</i> , <i>Cannabaceae</i> , <i>Celastraceae</i> , <i>Cornaceae</i> , <i>Corylaceae</i> , <i>Cupressaceae</i> , <i>Droseraceae</i> , <i>Elaeagnaceae</i> , <i>Empetraceae</i> , <i>Hippocastaneaceae</i> , <i>Hypolepidaceae</i> , <i>Juglandaceae</i> , <i>Juncaginaceae</i> , <i>Lemnaceae</i> , <i>Loranthaceae</i> , <i>Lythraceae</i> , <i>Menyanthaceae</i> , <i>Orobanchaceae</i> , <i>Oxalidaceae</i> , <i>Resedaceae</i> , <i>Rhamnaceae</i> , <i>Saxifragaceae</i> , <i>Sparganiaceae</i> , <i>Thymelaeaceae</i> , <i>Tiliaceae</i> , <i>Vitaceae</i> ,

На відміну від родинного спектру, у родовому – немає яскраво вираженого переважання родів з великою кількістю видів: перші десять родів нараховують лише 114 таксонів, що становить 18,1% від їх загальної кількості. До першої десятки провідних родів РЛПН увійшли переважно такі ж роди, які складають першу десятку родового спектру Українських Карпат [18], однак виключенням є роди *Alchemilla*, *Festuca*, *Viola* та *Rubus*.

Що стосується видової чисельності родів, то найбагатшим родом у флорі РЛПН є рід *Carex* – 22 види, друге місце посідає рід *Ranunculus* – 12 таксонів, третє – рід *Veronica* – 10 видів; по 9 видів мають роди *Galium* та *Salix*; по 8 – *Hieracium*, *Juncus*, *Senecio* та *Vicia*; по 7 – *Cirsium*, *Epilobium*, *Poa*; по 6 – *Alchemilla*, *Cardamine*, *Equisetum*, *Euphorbia*, *Festuca*, *Geranium*, *Rumex*, *Trifolium*, *Viola*; по 5 – *Campanula*, *Centaurea*, *Dactylorhiza*, *Luzula*, *Myosotis*, *Rosa*, *Vaccinium*; по чотири – *Calamagrostis*, *Crepis*, *Glyceria*, *Hypericum*, *Polygonum*, *Prunus*, *Stellaria*, *Valeriana*; по три – *Acer*, *Aconitum*, *Agrostis*, *Alnus*, *Cardaminopsis*, *Circaea*, *Dryopteris*, *Eriophorum*, *Euphrasia*, *Galeopsis*, *Impatiens*, *Lamium*, *Lathyrus*, *Leontodon*, *Lysimachia*, *Medicago*, *Mentha*, *Oenothera*, *Petasites*, *Plantago*, *Polygala*, *Primula*, *Pyrola*, *Rhinanthus*, *Ribes*, *Rorippa*, *Rubus*, *Sambucus*, *Silene*, *Sonchus*, *Stachys*; по два – *Alopecurus*, *Anemone*, *Anthemis*, *Anthriscus*, *Arctium*, *Arenarium*, *Artemisia*, *Athyrium*, *Bidens*, *Carduus*, *Carlina*,

Cerastium, Chamomilla, Corydalis, Cruciata, Dactylis, Deschampsia, Elymus, Epipactis, Erigeron, Fraxinus, Galinsoga, Geum, Glechoma, Gymnadenia, Heracleum, Hesperis, Holcus, Inula, Knautia, Lepidium, Leucanthemum, Lonicera, Lycopodium, Malus, Melampyrum, Melica, Melilotus, Pedicularis, Pimpinella, Polygonatum, Populus, Potamogeton, Pulmonaria, Quercus, Salvia, Scrophularia, Sedum, Sisymbrium, Solidago, Symphytum, Typha, Urtica; по одному – *Abies, Achillea, Acinos, Acorus, Actaea, Adenostyles, Adoxa, Aegopodium, Aesculus, Cornus, Agrimonia, Ajuga, Alisma, Andromeda, Angelica, Antennaria, Anthoxanthum, Anthyllis, Aposeris, Armoracia, Arrhenatherum, Aruncus, Asarum, Aster, Astragalus, Astrantia, Atriplex, Barbarea, Bellis, Betula, Blechnum, Blysmus, Brachypodium, Brassica, Briza, Bromus, Bunias, Calla, Callitriche, Calluna, Caltha, Calystegia, Capsella, Carum, Catabrosa, Centaurium, Chaenorhinum, Chaerophyllum, Chelidonium, Chenopodium, Chrysosplenium, Cicerbita, Cichorium, Clinopodium, Convolvulus, Conyza, Coronilla, Corylus, Cosmos, Crataegus, Cuscuta, Cynosurus, Danthonia, Daphne, Daucus, Descurainia, Dianthus, Dipsacus, Doronicum, Drosera, Echium, Eleocharis, Empetrum, Erucastrum, Erysimum, Euonymus, Eupatorium, Fagus, Fallopia, Filaginella, Filipendula, Fragaria, Frangula, Galanthus, Gentiana, Gentianella, Gymnocarpium, Helianthus, Homogyne, Humulus, Huperzia, Hypochoeris, Iris, Isopyrum, Juglans, Juniperus, Lamiastrum, Lapsana, Larix, Lathraea, Ledum, Lemna, Lilium, Linaria, Linum, Listera, Lolium, Lotus, Lunaria, Lupinus, Lychnis, Lycopus, Lythrum, Majanthemum, Matricaria, Menyanthes, Mercurialis, Miliium, Moehringia, Molinia, Moneses, Monotropa, Mycelis, Nardus, Neottia, Odontites, Omalotheca, Onobrychis, Ononis, Oreopteris, Origanum, Orobanche, Orthilia, Oxalis, Paris, Pastinaca, Petroselinum, Phalaris, Phegopteris, Phleum, Phragmites, Physalis, Physocarpus, Phyteuma, Picea, Pinus, Platanthera, Potentilla, Prenanthes, Prunella, Pteridium, Raphanus, Reseda, Robinia, Rudbeckia, Sagina, Sanguisorba, Sanicula, Saponaria, Scilla, Scirpus, Scleranthus, Scutellaria, Setaria, Sinapis, Sisyrinchium, Solanum, Sorbus, Sparganium, Spargula, Spiraea, Streptopus, Succisa, Syringa, Tanacetum, Taraxacum, Telekia, Thalictrum, Thlaspi, Thymus, Tilia, Torilis, Traunsteinera, Triglochin, Trisetum, Trollius, Tussilago, Veratrum, Verbascum, Viburnum, Viscum.*

Таблиця 4

Спектр провідних родів флори регіонального ландшафтного парку „Надсянський”

Українські Карпати		РЛПН	
Рід	Місце	Рід	Місце
<i>Hieracium</i>	1	<i>Carex</i>	1
<i>Carex</i>	2	<i>Ranunculus</i>	2
<i>Veronica</i>	3	<i>Veronica</i>	3
<i>Alchemilla</i>	4	<i>Galium, Salix</i>	4-5
<i>Ranunculus</i>	5	<i>Hieracium, Juncus, Senecio, Vicia</i>	6-9
<i>Galium</i>	6	<i>Cirsium, Epilobium, Poa</i>	10-13
<i>Festuca</i>	7		
<i>Viola</i>	8		
<i>Senecio</i>	9		
<i>Rubus</i>	10		

Різні флористичні показники неоднаково залежать від різниці площ порівнюваних флор. Деякі з них (наприклад систематична структура флори) допускають порівняння територій, що істотно різняться за площею і навіть недостатньо вивчені. Найбільше залежать від площі абсолютні показники флористичного багатства (кількість видів, родів, родин), вони вимагають обережного використання при порівнянні флор неоднакових територій [30].

Таблиця 5

Порівняння основних флористичних показників

Показники основних флористичних пропорцій ¹	Бореальна флористична область ¹	Середньоевропейська флористична область ¹	РЛПН
Кількість видів	278-809	538-984	631
Кількість родів	142-320	294-451	324
Кількість родин	50-96	75-103	89
Середня кількість видів у родині	5,6-8,1	6,3-10,5	7,1
Середня кількість родів у родині	2,8-3,9	3,4-4,7	3,6
Середня кількість видів у роді	1,8-2,3	1,8-2,3	1,9
% однодольних від покритонасінних	22-36	19-27	20
% видів у 10 провідних родинах	51-60	49-63	57,2
Співвідношення кількості видів складноцвітих до кількості видів злакових	0,6-1,5	0,9-1,5	1,5

Як видно з таблиці 5, практично всі основні кількісні показники флори РЛПН варіюють одночасно у межах показників флор Бореальної області та Середньої Європи [30]. Бореальні риси флори пояснюються гірським характером території (кліматичні особливості, що пов'язані з висотою розташування над рівнем моря та специфікою рельєфу), а Середньоевропейські – фізико-географічним розташуванням парку.

Рівень регіональної репрезентативності флори РЛПН. У визначенні загальної соціально-економічної значимості природно-заповідного фонду регіону найважливішою є оцінка його ботанічної цінності, пріоритетними критеріями якої є: типовість (репрезентативність) флори і рослинності, їх рідкісність та созологічне і господарське значення [1].

Оскільки на даний момент не існує зведених узагальнених даних про флору флористичного району Східні Бескиди й низькі полонини, для порівняння багатства флори та визначення рівня її репрезентативності для регіону були використані дані про флору сусідніх, подібних за природними умовами парків – УНПП та БПН, що також входять до складу МБЗ „Східні Карпати”. Флора УНПП нараховує 870 таксони [23], флора БПН – 778 [37]. Ці дані ілюструє діаграма (рис. 2).

¹ Згідно В.М. Шмідта [30]

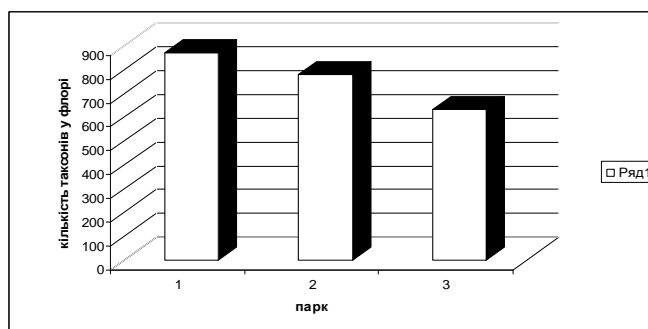

Рис. 2. Кількість таксонів у флорах парків:
1 – УНПП, 2 – БПН,
3 – РЛПН.

Флори сусідніх парків дещо багатші видами, проте потрібно не забувати, що території обох парків за розмірами значно перевищують територію РЛПН: площа УНПП – 39159,3 га, БПН – 27834 га, а також і те, що вони займають територію з більшим діапазоном висот над рівнем моря, що значною мірою впливає на розмаїття біотопів. Отже, відносну бідність флори РЛПН можна пояснити одноманітнішими фізико-географічними, ґрунтовими умовами парку, меншою площею та значною загосподарованістю території.

Таблиця 6

Провідні родини флори БПН та УНПП

БПН			УНПП		
Родина	К-сть видів	Місце	Родина	К-сть видів	Місце
<i>Compositae</i>	110 (14%)	1	<i>Compositae</i>	101(11,6%)	1
<i>Gramineae</i>	65 (8,3%)	2	<i>Gramineae</i>	58 (6,7%)	2
<i>Cyperaceae</i>	47 (6%)	3	<i>Rosaceae</i>	43 (4,9%)	3
<i>Rosaceae</i>	44 (5,6%)	4	<i>Leguminosae</i>	38 (4,4%)	4
<i>Scrophulariaceae</i>	36 (4,6%)	5	<i>Scrophulariaceae</i>	37 (4,2%)	5
<i>Leguminosae</i>	32 (4%)	6	<i>Labiatae</i>	33 (3,8%)	6
<i>Ranunculaceae</i>	30 (3,8%)	7	<i>Ranunculaceae</i>	32 (3,7%)	7
<i>Labiatae</i>	29 (3,7%)	8	<i>Caryophyllaceae</i>	31 (3,6%)	8
<i>Cruciferae</i>	27 (3,5%)	9	<i>Cruciferae</i>	29 (3,3%)	9
<i>Caryophyllaceae</i>	25 (3,2%)	10	<i>Umbelliferae</i>	25 (2,9%)	10
Всього	445 (57,2)			427(49,1)	

Як видно з таблиць 2 і 6, до спектра першого десятка провідних родин усіх трьох парків увійшли майже однакові родини, щоправда не всі вони посідають однакові місця у спектрах. Також слід зазначити, що у спектрі флори провідних родин УНПП родину *Cyperaceae* замінює родина *Umbelliferae*. Особливо істотні розбіжності між місцями, що посідають родини, простежуються у родин *Cyperaceae* та *Cruciferae*. У БПН родина *Cyperaceae* посідає третє місце, у той час, коли у РЛПН вона займає шосте. Така висока позиція цієї бореальної родини у флорі польського парку пояснюється тим, що його землі розташовані на північних макросхилах Карпат і на більшій висоті, ніж сусідні парки. Таку ж позицію посідає родина осокових у

флорі Чорногірського масиву [2], а низька позиція у флорі УНПП пояснюється тим, що територія парку знаходиться на південних макросхилах. А РЛПН, хоча і займає північні макросхили, проте на його території немає значних висот над рівнем моря. Родина *Cruciferae* посідає п'яту позицію у родинному спектрі флори РЛПН, а у флорі БПН та УНПП дев'ять місця. Цей факт пояснюється великим відсотком адвентивних видів у складі родини хрестоцвітих флори РЛПН, території сусідніх БПН та УНПП набагато менше антропозовані.

Висновки

Згідно інвентаризаційних даних флори РЛПН, на його території зростає 683 таксони вищих судинних рослин, спонтанну флору парку складають 631 вид та підвид, які належать до 311 родів, 87 родин та 5 відділів. Практично всі основні кількісні показники флори РЛПН варіюють у межах показників флор Бореальної області та Середньої Європи.

Незважаючи на те, що показники флористичних пропорцій флори „Надсянського” парку дещо менші порівняно із аналогічними показниками флор сусідніх парків (РЛПН – 1:3,6:7,2; УНПП – 1:3,8:9,1; БПН – 1:3,9:8,3), флора РЛПН є типовою для низькогірних ландшафтів Східних Бескидів, на яких тривалий час (протягом останніх 400 років) ведеться сільське господарство. Слід очікувати, що при подальших флористичних спостереженнях конспект флори досліджуваного парку буде дещо поповнено.

1. Андрієнко Т.Л., Онищенко В.А., Клестов М.Л., Прядко О.І., Арап Р.Я. Система категорій природно-заповідного фонду України та питання її оптимізації. – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 60 с.
2. Біорізноманіття Карпатського біосферного заповідника / Ред. рада: Мовчан Я.І., Гамор Ф.Д., Шеляг-Сосонко Ю.Р. та ін. – К.: Інтереконцентр, 1997. – 711 с.
3. Визначник рослин Українських Карпат / Ред кол.: В.І. Чопик, М.І. Котов, В.В. Протопопова. – К.: Наук. думка, 1977. – 434 с.
4. Волгин С.А., Сычак Н.Н. Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Украинских Карпат // Бюл. Моск. о-ва испытат. природы. Отд. биол. – 1989. – Т. **94**, вып. 2. – С. 71-79.
5. Волгин С.А., Сычак Н.Н. Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Украинских Карпат // Бюл. Моск. о-ва испытат. природы. Отд. биол. – 1989. – Т. **94**, вып. 6. – С. 86-94.
6. Волгин С.А., Сычак Н.Н. Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Украинских Карпат // Бюл. Моск. о-ва испытат. природы. Отд. биол. – 1992. – Т. **97**, вып. 4. – С. 78-91.
7. Голубець М.А., Малиновський К.А. Рослинність // Природа Українських Карпат. – ЛДУ ім. І. Франка, 1968. – С. 125-160.
8. Губанов И.А., Киселёва К.В., Новиков В.С., Тихомиров В.Н. Иллюстрированный определитель Средней России. Т. 1: Папоротники, хвощи, плауны, голосеменные, покрытосеменные (однодольные). – М.: КМК, 2002. – 526 с.
9. Губанов И.А., Киселёв К.В., Новиков В.С., Тихомиров В.Н. Иллюстрированный определитель Средней России. Т. 2: Покрытосеменные (двудольные: раздельнолепестные). – М.: КМК, 2003. – 665 с.
10. Губанов И.А., Киселёв К.В., Новиков В.С., Тихомиров В.Н. Иллюстрированный определитель Средней России. Т. 3: Покрытосеменные (двудольные: раздельнолепестные). – М.: КМК, 2004. – 520 с.
11. Мальшев Л.И. Флористические спектры Советского Союза // История флоры и растительности Евразии. – Л.: Наука, 1972. – С. 17-40.
12. Мальшев Л.И. Флористическое районирование на основе количественных признаков // Бот. журн. – 1973. – **58**, № 11. – С. 1581-1587.

13. Маринич О.М., Пархоменко Г.О., Петренко О.М. та ін. Удосконалена схема фізико-географічного районування України // Укр. геогр. журн. – 2003. – № 1. – С. 16-21.
14. Определитель высших растений Украины / Под ред. Д.М. Доброчаева, М.М. Котова, Ю.Н. Прокудина и др. – К.: Наук. думка, 1987. – 548 с.
15. Підгребельна О. М. Знахідка оліготрофного болота на території Стрийсько-Сянської верховини (Українські Карпати) // Наук. осн. збереж. біот. різноманітності. – Львів: Ліга-Прес, 2001. – Вип. 3. – С. 46-50.
16. Скворцов А.К. Гербарий. Пособие по методике и технике. – М: Наука, 1977. – 200 с.
17. Тасенкевич Л. Природна флора Карпат. Список видів судинних рослин. – Львів: ДПМ НАН України, 1998. – 609 с.
18. Тасенкевич Л. Розмаїття флори судинних рослин в Українських Карпатах // Праці наук. т-ва ім. Т. Шевченка. – Львів, 2003. – Т. 12 – С. 145-157.
19. Тасенкевич Л. Структурно-порівняльний аналіз флори Карпат // Наук. зап. Держ. природозн. музею НАН України. – Львів, 2003. – Т. 18. – С.39-48.
20. Толмачёв А.И. Ведение в географию растений. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1974. – 244 с.
21. Толмачёв А.И. Методы сравнительной флористики проблемы флорогенетики. – Новосибирск: Наука, 1986. – 196 с.
22. Толмачев А.И. О некоторых количественных соотношениях во флорах земного шара // Вестн. Ленингр. у-та. Сер. биол. – 1970. – 3, № 15. – С. 52-74.
23. Ужанський національний природний парк. Поліфункціональне значення / За ред. С.М. Стойка. – Львів, 2007. – 306 с.
24. Цись П.Н. Геоморфологія і неотектоніка // Українські Карпати. – Львів: Вид-во ЛДУ ім. І. Франка, 1968. – С. 50-76.
25. Цись П.Н. Геоморфологические районы Советских Карпат // Наук. зап. ЛДУ ім. І. Франка. Географічний збірник. – 1956. – XXXIX, вип. 3. – С. 5-24.
26. Чопик В.І. Флора і рослинність західної частини Українських Карпат та їх народно-господарське значення. – К.: Вид-во Академії наук УРСР, 1958. – 57 с.
27. Чопик В.І. Високогірна флора Українських Карпат. – К.: Наук. думка, 1976. – 270 с.
28. Чопик В.І. Флористичні особливості західної частини Українських Карпат // Укр. ботан. журн. – 1960. – XVII, № 1. – С. 59-66.
29. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дидух Я.П., Молчанов Е.Р. Государственный заповедник “Мыс Мартыан”. – К.: Наук. думка, 1985. – 255 с.
30. Шмидт В.М. Зависимость количественных показателей конкретных флор Европейской части СССР от географической широты // Бот. журн. – 1979. – 64, № 3. – С. 173-183.
31. Шмидт В.М. Математические методы в ботанике. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1984. – 288 с.
32. Шмидт В.М. Статистические методы в современной флористике. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1980. – 176 с.
33. Юрцев Б.А. Флора как базовое понятие флористики: содержание понятия, подходы к изучению // Матер. II рабочего совещания по сравнительной флористике „Теоретические и методические проблемы сравнительной флористики”. – Л.: Наука, 1987. – С. 142-149.
34. Юрцев Б.А. Флора Сунтар-Хаята. – Л.: Наука, 1968. – 235 с.
35. Hodálová I. Multivariate Analysis of the *Senecio nemorensis* Group (Compositae) in the Carpathians with a New Species from the East Carpathians // Folia Geobotanica, 1999. – Vol. 34. – P. 321-335. 30.
36. Rutkowski K. Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski niżowej. – Warszawa: Wyd-wo naukowe PWN, 2006. – 814 s.
37. Zemanek B., Winnicki T. Rośliny naczyniowe Bieszczadzkiego Parku Narodowego // Monografie Bieszczadzkie. – Ustrzyki Dolne, 1999. – Vol. 3. – 249 s. 32.